

Sygn. akt III A Ua 1482/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 23 sierpnia 2011 r. sygn. akt VII U 805/11

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w W. odmówił S. W. prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia przez niego 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zakład nie uznał okresów zatrudnienia od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. i od 1 kwietnia 1983 r. do 14 listopada 1990 r. jako pracy w warunkach szczególnych. Wskutek zaskarżenia decyzji sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy w Świdnicy, który wyrokiem z 23 sierpnia 2011 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od 28 stycznia 2011 r. Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Wnioskodawca S. W. ur. 10 maja 1950 r. złożył w dniu 28 stycznia 2011 r. wniosek o emeryturę, do którego dołączył dokumentację dotyczącą przebiegu zatrudnienia. W szczególności wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy za okres zatrudnienia od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. w Zakładzie (...) w K. na stanowisku kierownika magazynu

oraz świadectwo pracy za okres zatrudnienia od 1 kwietnia 1983 r. do 29 lutego 1992 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K. na różnych stanowiskach, przy czym w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do

14 listopada 1990 r. wnioskodawca zajmował stanowiska kierownika magazynu wytwórni pasz, magazyniera i technologa. Wobec braku świadectw pracy w warunkach szczególnych wnioskodawca załączył zakresy czynności wykonywanych we wskazanych wyżej zakładach.

W chwili złożenia wniosku o emeryturę miał udowodniony przeszło 25-letni okres zatrudnienia.

Wnioskodawca podjął w dniu 1 marca 1974 r. zatrudnienie we (...) Przedsiębiorstwie (...) zakładzie nr 4 w K. początkowo na stanowisku starszego referenta handlowego a następnie, co najmniej od grudnia 1975 r. na stanowisku kierownika magazynu.

Przedmiotem działalności zakładu było magazynowanie produktów naftowych. Do obowiązków wnioskodawcy, jako kierownika magazynu, należało, m.in., dokonywanie codziennych i pięciodniowych pomiarów w zbiornikach z pobieraniem próbek zgłębnikiem, wraz z ustaleniem ciężaru gatunkowego i temperatury produktów, przyjmowanie produktów przychodzących w cysternach kolejowych, autocysternach, wagonach lub samochodach, sprawdzanie tych dostaw pod względem ilościowym, jakościowym, przyjmowanie olejów przepracowanych ze stacji benzynowych, sprawdzanie ilości i stanu opakowań i plomb na cysternach, wagonach kolejowych, autocysternach przy dostawach produktów naftowych, kierowanie wyładunkiem dostaw, pobieranie próbek produktów z dostaw, sprawdzanie jakości, ustalenie ciężaru gatunkowego i temperatury z wysłaniem próbek do laboratorium we W.. Czynności powyższe miały być wykonywane na bieżąco. Wnioskodawca realizował je wraz z zatrudnionymi w zakładzie pracownikami. Pismem z 31 lipca 1981 r. poinformowano wnioskodawcę, że został zaliczony do I kategorii zatrudnienia.

W okresie od 1 kwietnia 1983 r. wnioskodawca rozpoczął zatrudnienie w Gminnej Spółdzielni (...) w K. w wytwórni pasz na stanowisku kierownika magazynu. Stanowisko to wnioskodawca zajmował do 14 listopada 1990 r. Obowiązki wnioskodawcy polegały, m.in., na przyjmowaniu do magazynu surowców, materiałów pomocniczych i wyrobów gotowych, wydawaniu surowców do produkcji pod zlecenie wystawiane przez technologa, przyjmowaniu wyrobów gotowych, odpadów użytecznych i nieużytecznych od majstra produkcji po zakończeniu przerobu dziennego i zmianowego, dokonywaniu odbioru jakościowego przychodzących do zakładu surowców i pobieraniu prób kontrolnych oraz oceny laboratoryjnej, składowaniu surowców i wyrobów gotowych zgodnie z przepisami. W zakresie czynności 1 kwietnia 1983 r. pracodawca wskazał, że wnioskodawca, jako magazynier, podlega służbowo kierownikowi zakładu i odpowiada za przyjęty majątek, prawidłową gospodarkę magazynową oraz prowadzona dokumentację.

Wskazany zakład zajmował się produkcją pasz. Wnioskodawca miał wydzielony kantorek na hali produkcyjnej pasz. Jego stała obecność w czasie produkcji była niezbędna albowiem to on zajmował się dozowaniem składników do produkcji paszy, tzn. wydawaniem ich w ilościach określonych przez technologa. Początkowo komponenty konieczne do produkcji pasz jak i wyrób gotowy były magazynowane wewnątrz hali produkcyjnej a wraz ze wzrostem produkcji, magazynowanie przeniesiono do hali przyległej bezpośrednio do hali produkcyjnej. Nie spowodowało to zamiany stanowiska pracy ubezpieczonego. Wnioskodawca, będąc zatrudniony na stanowisku kierownika magazynu, nie kierował jakkolwiek grupą pracowników-magazynierów lecz wszystkie obowiązki związane z magazynowaniem, przyjmowaniem i wydawaniem pasz i produktów niezbędnych do produkcji wykonywał samodzielnie i jednoosobowo. Powierzenie wnioskodawcy stanowiska kierowniczego umożliwiło zakładowi pracy wypłatę wyższego wynagrodzenia natomiast nie różnicowało w żaden sposób rodzaju wykonywanych czynności.

Sąd I instancji, powołując art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał, że wnioskodawca spełnił przesłankę posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd wskazał, że kwestię sporną stanowiły okresy zatrudnienia wnioskodawcy od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. w Zakładzie (...) w K. na stanowisku kierownika magazynu oraz od 1 kwietnia 1983 r. do 14 listopada 1990 r. w Gminnej

Spółdzielni (...) w na stanowisku kierownika magazynu wytwórni pasz, magazyniera i technologa. Wnioskodawca nie dysponował świadectwami pracy w warunkach szczególnych za te okresy i domagał się ich ustalenia w oparciu o przedłożone zakresy czynności oraz zeznania świadków, podczas gdy organ rentowy stał na stanowisku, że z zakresów tych nie wynika okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci akt osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...), zakresów czynności oraz zeznań świadków M. P., M. R., R. K., a także wnioskodawcy Sąd uznał, że wnioskodawca w sposób dostateczny udowodnił, że w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych ujęte są w wykazie A, dzieł IV, poz. 40 stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia. W dziale X poz. 10 ujęto natomiast prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śrut. Obowiązujące w spornym okresie przepisy Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w warunkach szczególnych precyzowało stanowiska pracy w warunkach szczególnych. W dziale X poz. 5 załącznika do ww. zarządzenia wymienione zostały stanowiska robotnika magazynowego i magazyniera surowców paszowych i pasz.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej, przedstawione przez wnioskodawcę zakresy czynności potwierdzały, że S. W. wykonywał bezpośrednio prace magazynowe tak w odniesieniu do produktów naftowych w pierwszym ze spornych okresów, jak i surowców paszowych i pasz w drugim, nieuwzględnionym przez Zakład okresie. Z akt osobowych z Przedsiębiorstwa (...) jednoznacznie wynika, że prace związane z wydawaniem, przyjmowaniem i magazynowaniem tych produktów wymagały osobistego udziału ubezpieczonego; czynności te były wykonywane na bieżąco. Powyższe potwierdził współpracownik wnioskodawcy R. K.. Nie sposób nie wskazać, że sam pracodawca zawiadomił wnioskodawcę pismem z 31 lipca 1981 r., że został on zaliczony do I kategorii zatrudnienia. Okoliczność, że informację taką wnioskodawca uzyskał w 1981 r. nie ma znaczenia, bo zakres jego obowiązków był taki sam od momentu rozpoczęcia pracy na stanowisku kierownika magazynu.

W zakresie prac magazynowych w wytwórni pasz szczególne zeznania złożył świadek M. P., zatrudniony na stanowisku głównego księgowego. Wskazał on, że w spornym okresie stosowaną powszechnie praktyką było powierzanie pracownikom stanowisk kierowniczych w celu możliwości wypłaty wyższego wynagrodzenia, z rozszerzeniem zakresu obowiązków o odpowiedzialność, przy jednoczesnym wykonywaniu pracy dotychczasowej. W przypadku wnioskodawcy powierzono mu stanowisko kierownika magazynu wytwórni pasz mimo, że nadal wykonywał samodzielnie wszystkie prace magazynowe. Stanowisko pracy wnioskodawcy było usytuowane na hali produkcyjnej. Zeznania wskazanego świadka w sposób logiczny korespondują z treścią zakresu obowiązków z dnia 1 kwietnia 1983 r. przedłożonego przez wnioskodawcę. Wynikało bowiem z niego, że w istocie - mimo stanowiska kierowniczego - wnioskodawcy powierzono czynności magazyniera, wymienione szczegółowo w tym zakresie. W zakresie tym wskazano nadto, że wnioskodawca, jako magazynier, podlega służbowo kierownikowi zakładu i odpowiada za przyjęty majątek, prawidłową gospodarkę magazynową oraz prowadzoną dokumentację. Okoliczności te potwierdził także pracownik produkcji w spornym okresie M. R..

Uwzględniając powyższe Sąd przyjął, jako udowodnione, opisane wyżej okresy pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Apelację wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości. Orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez uznanie, że wnioskodawca wykonywał pracę na stanowiskach robotniczych zaliczanych do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, co skutkowało przyznaniem mu prawa do emerytury od 28 stycznia 2011r.;

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c. i art. 227 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na dokonaniu tej oceny wbrew treści dokumentów znajdujących się w aktach emerytalnych i w aktach osobowych wnioskodawcy potwierdzających pracę na łączonych stanowiskach tj. stanowisko kierownicze ze stanowiskiem robotniczym co oznacza, że wnioskodawca na stanowisku robotniczym nie wykonywał pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego.

W uzasadnieniu zarzutów Zakład wskazał, że ze złożonych z wnioskiem o emeryturę dokumentów (świadczeń pracy) nie wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę zaliczaną do pracy w szczególnych warunkach. Nie złożył on świadectwa o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach za okresy sporne. Natomiast z przedłożonych świadectw pracy oraz z karty czynności i zakresu czynności wynika, że wnioskodawca był zatrudniony głównie na stanowiskach kierowniczych, których się nie zalicza do stanowisk robotniczych na których jest wykonywana praca w szczególnych warunkach. Ponadto dane zawarte w treści karty czynności i w treści zakresu czynności przeczą podawanym przez wnioskodawcę okolicznościom o wykonywaniu takiej pracy.

W spornych okresach wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w K. od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. na stanowisku starszego referenta handlowego a później na stanowisku kierownika magazynu, a w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 29 lutego 1992 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K. wnioskodawca wykonywał prace na różnych stanowiskach w tym w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 14 lutego 1990 r. na stanowisku kierownika magazynu wytwórni pasz, magazyniera i technologa. Wnioskodawca wykonywał w tym zakładzie prace na różnych stanowiskach, lecz Sąd nie ustalił przez jaki okres czasu zajmował te stanowiska i czy wykonywał w tych okresach pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie można też zgodzić się z ustaleniami Sądu, że wnioskodawca, będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika magazynu, samodzielnie wykonywał wszystkie prace na tym stanowisku, a wpisane miał stanowisko kierownika tylko dlatego, żeby mógł mieć wyższe wynagrodzenie, gdyż zakład nie różnicował wynagrodzenia ze względu na rodzaj wykonywanych czynności. Co oznacza, że wnioskodawca był kierownikiem sam dla siebie wykonując pracę jako jeden pracownik magazynu.

W tych okolicznościach faktycznych zeznania świadków dotyczące obydwu okresów zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach i wykonywanej przez niego pracy nie można uznać za wiarygodne i nie mogą stanowić jedyne dowodu na potwierdzenie wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach w sytuacji gdy zgromadzona w aktach emerytalnych dokumentacja temu przeczy.

Nie można zatem uznać, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał prace, o których mowa w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze a w szczególności w wykazie A, dziele IV, poz. 40 - w chemii - prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych oraz w załączniku do rozporządzenia wykazie A, dziale X, poz. 10 - w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. W załączniku nie zostały wymienione prace przy wytwarzaniu paszy.

Nadto ZUS wskazał, że praca wykonywana przez wnioskodawcę na stanowisku kierowniczym nie może być także zaliczona do pracy wymienionej w załączniku do wymienionego rozporządzenia w wykazie A, dziale XIV - prace różne - poz. 24 - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Skoro wnioskodawca łączył pracę na stanowisku kierowniczym ze stanowiskiem robotniczym. Sąd również w tym zakresie ustaleń nie dokonał.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności wskazać należy, że ubezpieczony we wniosku z 28 stycznia 2011 r. ubiegał się o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS cyt. wyżej w uzasadnieniu.

Nie było sporu między stronami co do faktu, że wnioskodawca ukończył 60 rok życia oraz, że na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się 25-letnim stażem pracy. Organ rentowy kwestionował warunek uzyskania przez wnioskodawcę 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 jednolity tekst) pozwala mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 omawianego art. 184 ustawy).

Wiek emerytalny pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych określa wydane na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 4 ze zm.). Przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z wyżej przedstawionej regulacji prawnej wynika, że warunkiem nabycia prawa do emerytury według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu ubezpieczeniowego przed dniem 1 stycznia 1999 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy emerytalno-rentowej posiadali wymagany okres ubezpieczenia (także w warunkach szczególnych), mogą nabyć prawo do emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego dla mężczyzn 60 lat (art. 32 ustawy). Wiek emerytalny mogą jednak osiągnąć po 1 stycznia 1999 r. Przepis art. 100 ustawy emerytalno-rentowej stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Rozporządzenie stanowiło akt wykonawczy do ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1982 r., nr 40, poz. 267). Utrzymane w większości w mocy przez ustawę o emeryturach i rentach z FUS (art. 32 ust. 4 tej ustawy) przepisy rozporządzenia określają rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze w § 4 – 15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W spornych okresach wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w K. od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. na stanowisku starszego referenta handlowego, a później na stanowisku kierownika magazynu. Natomiast w

okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 29 lutego 1992 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K. wnioskodawca wykonywał prace na różnych stanowiskach w tym w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 14 lutego 1990 r. na stanowisku kierownika magazynu wytwórni pasz, magazyniera i technologa. Ubezpieczony nie dołączył do wniosku o emeryturę ani w toku postępowania sądowego świadectw pracy z ww. zakładów, z których wynikałoby, że praca świadczona była w warunkach szczególnych.

W postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie obowiązują ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., nr 10, poz. 49 ze zm.). Jednak zauważyć należy, że w rozporządzeniu przewidziana została pewna hierarchia dowodów, którą sąd winien kierować się przy rozpoznawaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia – świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia. Dopiero gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne.

Brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie przekreśla ustalania, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 kc, art. 232 kpc. Strony mają prawo podważać moc dowodową dokumentów, także świadectwa pracy, które jest dokumentem prywatnym i podlega ocenie przez sąd zgodnie z zasadami art. 233 § 1 kpc.

Jeśli chodzi o zatrudnienie w Zakładzie (...) w K. od 1 marca 1974 r. do 31 marca 1983 r. na stanowisku starszego referenta handlowego, a później na stanowisku kierownika magazynu możliwe jest zakwalifikowanie tej pracy, pomimo braku świadectwa pracy w warunkach szczególnych, jako zatrudnienia uprawniającego do nabycia prawa emerytalnych w obniżonym wieku na podstawie przepisów ww. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Z przesłuchania wnioskodawcy wynika bowiem, że jako kierownik magazynu (...), wykonywał prace polegające na przyjmowaniu, magazynowaniu i wydawaniu produktów naftowych. Wnioskodawca musiał sprawdzać plomby na cysternach zawierających paliwa oraz następnie przetaczać je do zbiorników naziemnych i podziemnych o łącznej pojemności 2 milionów litrów. Czynności wykonywane przez S. W. wiązały się z bezpośrednim kontaktem z paliwami, dlatego można je zaliczyć do prac niebezpiecznych dla zdrowia na podstawie wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM, działu IV (prace w chemii), poz. 40, w której do prac w warunkach szczególnych zalicza się prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Okres ten obejmuje jednak tylko 9 lat i miesiąc pracy w warunkach szczególnych, natomiast inna jest sytuacja, gdy chodzi o drugi ze spornych okresów a mianowicie zatrudnienie od 1 kwietnia 1983 r. do 29 lutego 1992 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K., w której wnioskodawca wykonywał prace na różnych stanowiskach w tym w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 14 lutego 1990 r. na stanowisku kierownika magazynu wytwórni pasz, magazyniera i technologa.

Z pisma z 1 kwietnia 1983 r. powierzającego wnioskodawcy obowiązki wynika, że jego praca na stanowisku kierownika magazynu wytwórni pasz obejmowała w szczególności: przyjmowanie surowców i wyrobów gotowych, załatwianie reklamacji ilościowych towarów, załatwianie reklamacji jakościowych, sprawne organizowanie pracy w magazynie, oznaczanie towarów znajdujących się w magazynie, właściwe składowanie surowców i gospodarowanie materiałami pomocniczymi, przechowywanie i konserwacja worków jutowych, utrzymywanie czystości w magazynie, prowadzenie dokumentacji i ewidencji w magazynie, zabezpieczenie mienia przed kradzieżą, transportowanie towaru z magazynu do magazynu, itd. Wnioskodawca w czasie pracy był obecny na terenie magazynu i hal produkcyjnych, posiadał także osobne pomieszczenie do załatwiania spraw biurowych, znajdujące się w jednej z hal produkcyjnych. Przesłuchani w sprawie świadkowie i sam wnioskodawca zgodnie zeznali, że ubezpieczony wykonywał wszelkie

czynności magazyniera związane z przyjmowaniem, wydawaniem i magazynowaniem pasz zbożowych, śruty. Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie obowiązków pracowniczych wnioskodawcy, jednakże błędnie zakwalifikował je na podstawie przepisów ww. rozporządzenia, jako prace wykonywane w warunkach szczególnych. Wnioskodawca wskazał, że swoją pracę oceniał, jako wykonywaną bezpośrednio przy produkcji pasz, czemu przeczą dowody z dokumentów (świadectwo pracy, zakres obowiązków) jak i z zeznań świadków i samego S. W.. Ubezpieczony nie wykonywał pracy przy bezpośredniej produkcji pasz, nie uczestniczył w procesie produkcji, a tylko prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty zaliczane są do prac w warunkach szczególnych w dziale X, poz. 10 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. Na podstawie charakterystyki stanowiska pracy S. W. Sąd Apelacyjny stwierdził, że większość (o ile nie prawie wszystkie) z obowiązków wnioskodawca wykonywał w magazynie, gdzie natężenie warunków szkodliwych (w szczególności zapylenia) nie było tak wysokie, jak na hali produkcyjnej. Nadto wykonywanie pracy administracyjnej w specjalnie przeznaczonym do tego pomieszczeniu znajdującym się na hali produkcyjnej choć powodowało większe narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia, to jednak nie można określić tego rodzaju pracy, jako zatrudnienia przy produkcji.

Nadto wskazać należy, że obowiązków pracowniczych wnioskodawcy nie sposób zaliczyć do czynności nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (poz. 24 działu XIV wykazu A). Ubezpieczony nie nadzorował bowiem produkcji, tymczasem czynności nadzoru zaliczane do pracy w warunkach szczególnych, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Podsumowując, zebrany materiał dowodowy nie jest wystarczający do wykazania przez wnioskodawcę co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Decyzja organu rentowego jest zatem prawidłowa. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc i odwołanie oddalił.

K.S.